

<p style="text-align: center;">Gijs van Reeuwijk – 8 Ontwikkeling diverse geldstromen voor molenbehoud – positie molen in het monumentenbehoud</p>

Ed van Gerven:

Gijs, we hebben het dan zojuist even gehad over de, de samenwerking met de andere partijen in het veld. Maar ook van belang natuurlijk, dat hebben we ook al even aangestipt, het geld, de subsidiestromen. Daar zijn ook wel wat wijzigingen in de loop der jaren in opgestreden. Misschien dat je nog even voor de mensen die er nog niet zo op de hoogte, van op de hoogte zijn, nog even kort kan duiden wat er in jouw periode bij de rijksdienst met de subsidiestromen zoal gebeurde.

Gijs van Reeuwijk:

Ja, kijk, het is, het is natuurlijk, het willen restaureren van een molen, het behouden van een molen is een ding natuurlijk. Maar het kost altijd geld. En, en het vervelende bij molens is altijd van, kijk, een molen die is een euro waard en dan moeten we half miljoen investeren, en dan is ie nog steeds een euro waard. De economische factor is bij molens eigenlijk bijna nul in veel gevallen. Dat maakt het niet eenvoudig. Het is niet zo van goh, even een lening bij de bank, daar betalen we boel wel even van. Dat is bijna niet mogelijk. Dus het moet uit subsidies, fondsen, etc. komen. Zoals ik al schetste, kijk, de jaren '60 eigenlijk, of na de tweede wereldoorlog al, dan zie je dus de eerste start komen dat provincies wat geld gaan beschikbaar stellen. En het Rijk gaat geld beschikbaar stellen. Dat hebben wij, dat geld beschikbaar stellen, nou dat is tot aardig in de jaren '90 eigenlijk wel het geval geweest, tot begin jaren '90. De verdeling is, zoals ik net als schetste, soms gaf De Hollandsche Molen advies en verdeelde het Rijk. Maar per saldo kwam natuurlijk een groot deel van het geld, kwam van het Rijk. Provincie deed dan vaak een, een 15%, het Rijk deed 70%, gemeente deed dan nog eens een keer wat. Nou dan had je de boel rond. Moeten wel bedenken, kijk, fondsen dat is iets van de laatste, denk ik 10, 15 jaar, dat we de fondsen eigenlijk zo'n belangrijke rol zijn gaan spelen. Vroeger waren die fondsen er ook wel wat, er bennen fondsen van, die, die fondsen, maar dan moet je rekenen dat je misschien 5% van het geld bij een fonds vandaan moest halen, kon halen. De rest kwam eigenlijk allemaal van het Rijk. Kijk, we zien nu bijvoorbeeld de provincie Zuid-Holland, die doet nog steeds aardig, een groot bedrag, daar is de omslag nog maar enkele jaren terug, Het Rijk 70%, provincie deed 30%, hupsakee, geregeld, daar gingen we nooit, daar vroegen we nooit geld bij een fonds aan. Dus dat, daar zie je dat dat helemaal, met name de ontwikkelingen bij fondsen, dat is met name voor de projecten waar een molen wordt gecompleteerd. Daar kwam het rijksgeld eigenlijk alleen maar, misschien deels om de romp wat op te knappen, En er kwam heel veel geld bij anderen vandaan. Waterschappen, gemeentes, fondsen, vrijwilligers, daar werd juist het wiel uitgevonden, hoe gaan we alternatieve gelden beschikbaar krijgen. Zoals ik al zei, eigenlijk tot aan de jaren '90, het Rijk had budget. En toen kwamen de grote golven, men moet decentraliseren. En dat was overheidsbreed. Dus het moest meer bij de burger worden neergelegd. Ik denk dat het van belang is natuurlijk dat de burger meer betrokken raakt, maar voor de verdeling van geld werkte dat niet altijd even geweldig. Want er was een potgeld, en daar werden afwegingen in gemaakt, we hebben dit hoeveel geld, waar gaan we nu eens de prioriteit leggen, welke molens gaan we restaureren? Sturen, je kon sturend optreden. Toen werd het gedecentraliseerd, en toen werd er gezegd, nou we gaan de hoeveelheid monumenten in een gemeente, maatgevend. Dus er zijn zoveel duizend monumenten in Nederland, staan er zoveel monumenten in een gemeente, dan krijg je zo'n groot stukje uit de taart. Maar dat maakte dat er budgetten kwamen, nou die werden soms ridicul klein. Bijvoorbeeld een gemeente met maar enkele monumenten, ja, die kreeg natuurlijk maar een heel klein stukje uit die taart. Nou toen werd er nog een tussenoplossing, want men had wel in de gaten, dat werkt niet helemaal. Dus de hele kleine monumenten gemeente, daar ging de provincie het verdelen. En die kleine monumentengemeenten, die mochten dan af en toe eens een voorstel doen welk object gerestaureerd moest worden. En dan kwam er misschien eens in de 10 jaar een keer een monument aan de orde in de gemeente, want ze hadden maar weinig monumenten. Dus de provincie zei ja nou, nu naar deze gemeente, nu naar deze gemeente. Weinig geld kwam er toen. En die andere gemeentes die het zelf gingen verdelen, dan moest moesten ze een prioriteitenlijst zetten. En dan krijg je dus, ja, die anderen moesten de gemeenten dus een prioriteitenlijst maken, en dan krijg je dus, 't werd politiek, het werd niet meer op basis van wat is de noodzaak daartoe, het werd politiek, de

politiek die zei, wij vinden dat de kerk op 1 staat, ja, en die molen achterin het veld, ja, daar is weinig te scoren, die staat op punt 10. En voor nummer 1 t/m 3 hebben we geld, en voor de rest hebben we geen geld. En dat waren dan budgetten die vaak lang in de toekomst liepen. Dus dan zie je dus dat er ontzettend gelobbyd moest worden om maar die molen, op politiek gezien op nummer 1 te krijgen, of op nummer 2, en dan kwam er eens een keer geld. Dus dat maakte het, het hele spelveld werd heel anders. De versnippering van geld, ja, niet erg efficiënt. Dat heeft eigenlijk doorgelopen tot 2004 – 2005 heeft dat wel doorgelopen. Uiteindelijk denk ik dat wij door heel veel eigen initiatief, zorgen dat dat de plannen er waren, dat er een begroting lag, zeuren in het veld, zeuren in de media. Dat men uiteindelijk zo zat werd van dat probleem, dat we dachten, nou laten we dan toch die molen ook maar eens een beetje wat geld geven. En we hebben natuurlijk het grote voordeel, molens zijn natuurlijk wel lievelingetjes toch van het publiek. Het is, kijk, kerken is toevallig, het moet ook niet je geloofsgemeenschap, jouw geloofskleur zijn. We zien dat die molens, dat ligt politiek gezien toch best wel goed. En dat is denk ik toch wel heel erg goed uitgebuit. En het is ook een voordeel geweest denk ik ook voor het systeem. Het gaf ook scheve gezichten. We zagen ook wel, want ik denk dat als wij zo eens een kijken uit die jaren, en als we dan naar de taart van Nederland kijken op monumentengeld. Veel woonhuizen, nou woonhuizen die kwam al gauw buiten de boot, die moesten het maar in de belastingdienst gaan oplossen. Dan hadden we nog een 10, 15.000 overige monumenten, kerken, de molens etc. Molens pakt buitensporig, of buitensporig, die pakt veel meer geld uit de taart dan dat hun stukje groot was eigenlijk. Dat heeft, omdat het gewoon, ja, het werd gedragen. En dat was ook bij de, ja, de echte monumentenmensen, ook bij een Rijksdienst, want daar werd toch met dedain gekeken naar de molens.

Ed van Gerven:
Ja, ja.

Gijs van Reeuwijk:
Molens, ja, dat waren maar werktuigen, nou ja, dat is, hè, uuuuhhh, dat waren geen echte monumenten. Dat was niet, dat was niet van belang. Kijk, een kasteel, een kerk, oude schilderijen, dat was, dat was kunsthistorie.

Ed van Gerven:
Ja, ja, ja.

Gijs van Reeuwijk:
Een molen was geen kunsthistorie, dat was, dat was, de historische afdeling bij de rijksdienst, nou dat, molens dat was gewoon niks. Terwijl, die scoorden wel elke keer. Ja, kwamen die molens toch weer bovendrijven, dus dat gaf ook, ja, jaloezie zo, ja, ik denk dat je toch wel zelfs zo kunt noemen, jaloezie eigenlijk wel, van goh, die molenjongens elke keer. En dan flierefluiten ze dus hier ook binnen de dienst, dan komen ze er ook tussendoor.

Ed van Gerven:
Haha.

Gijs van Reeuwijk:
Maar ja, niemand durfde je aan te pakken, omdat ze toch zo goed maken die molen. En buiten de deur werd toch elke keer, kwamen die molens toch weer bovendrijven. Dus, denk ik een systeem wat in principe slecht was voor de monumenten, verdelen van armoede, te weinig geld. Uiteindelijk denk ik dat, dat de molenwereld er toch nog redelijk doorheen gerold is in die tijd. Dat we toch, ja, dat er toch heel veel mogelijk is gebleken.